भारतीय शैक्षणिक तत्वचिंतक

डॉ. वृषाली आंबदकर

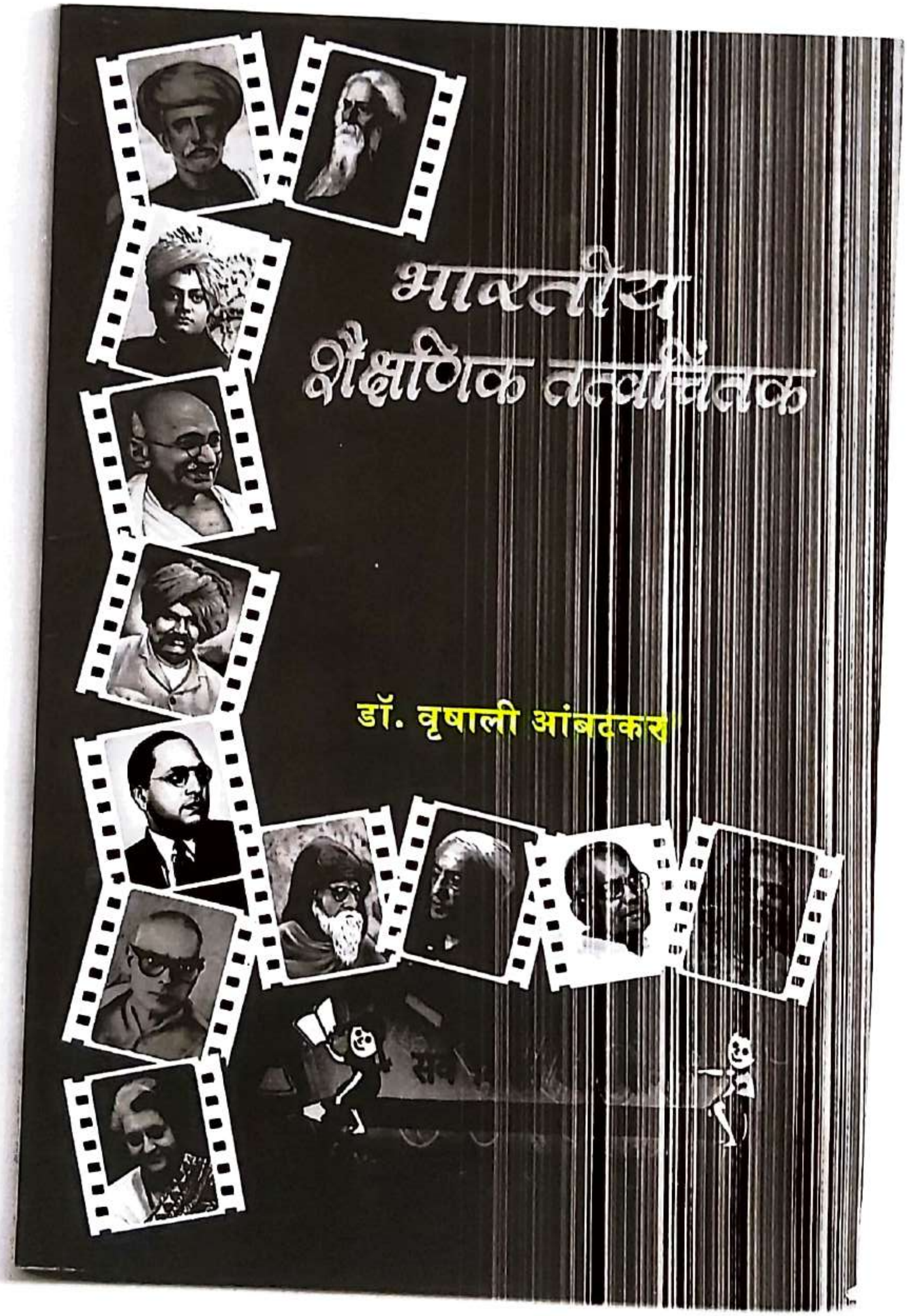

भारतीय शैक्षणिक तत्वचिंतक
(Indian Educational Thinkers)

डॉ. वृषाली आंबटकर
एम.ए., पीएच.डी., सेट
तत्वज्ञान विभाग प्रमुख
श्री गुरूबुद्धी स्वामी महाविद्यालय, पूर्णा जि. परभणी

क्रिएटिव्ह
पब्लिकेशन्ज,
नांदेड

अनुक्रमणिका

१. महात्मा जोतीबा फुले / ९

२. गुरुदेव रविंद्रनाथ टागोर / २०

३. स्वामी विवेकानंद / ३०

४. महात्मा गांधी / ३६

५. राजर्षी शाहू महाराज / ४८

६. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर / ६०

७. आचार्य विनोबा भावे / ६८

८. जे. कृष्णमुर्ती / ८१

९. जयप्रकाश नारायण / ९९

१०. स्वामी रामानंद तीर्थ / १०८

११. जयंत पांडुरंग नाईक / ११३

१२. श्रीमती इंदिरा गांधी / १२४

- भारतीय शैक्षणिक तत्वचिंतक
  (Indian Educational Thinkers)
  डॉ. वृषाली आंबटकर
- प्रथमावृत्ती : १ मे २०१९ (महाराष्ट्र दिन, आंतरराष्ट्रीय कामगार दिवस)
- © लेखिका
- प्रकाशिका : सौ. गीतांजली ज्ञानेश्वर डिगोळे
  क्रिएटिव्ह पब्लिकेशन्ज
  तरोडा टेलिफोन एक्सचेंजच्या बाजूला,
  नंदकिशोर नगर, नांदेड - ४३१३६०५
  दु. : (०२४६२) २६१७५५; भ्र. : ९९६०१६१३७५, ९९२१४६३०९८
  Email: creativepub.digole@gmail.com
  dnyanpdigole@rediffmail.com
- मुखपृष्ठ : विपुलेश शरदचंद्र जैन
- अक्षरजुळणी : णमोकार कॉम्प्युटर्स
  कलामंदिर एरिया, मिल गेट, नांदेड - ४३१६०१
  भ्र.: ९०२८८१६२४१
- मुद्रक : कर्षक आर्ट प्रिंटर्स, विद्यानगर, हैद्राबाद
- ISBN : 978-93-80745-46-6
- मूल्य : ₹ १५०/- (एकशे पन्नास रुपये)

प्रस्तुत ग्रंथात व्यक्त झालेली मते लेखिकेची वैयक्तिक मते असून त्याच्याशी संपादक मंडळ, प्रकाशक, मुद्रक आदी सहमत असतीलच असे नाही. या ग्रंथातील मजकुराचे कोणत्याही प्रकारे अंशतः वा पुर्णतः पुनर्मुद्रणासाठी लेखिका व प्रकाशिका दोघांचीही लेखी परवानगी घेणे अनिवार्य आहे.

मनोगत

'भारतीय शैक्षणिक तत्वचिंतक' हे माझे पहिले ग्रंथपुष्प वाचकांच्या हाती देतांना मला विशेष आनंद होत आहे. आधुनिक भारताच्या जडणघडणीत महत्त्वाची भूमिका बजावणाऱ्या एकूण बारा थोर शिक्षणतज्ञ - विचारवंतांचा समावेश या ग्रंथात केलेला आहे. ज्या आधार ग्रंथांचा वापर मी केलेला आहे त्यांचा संदर्भग्रंथ सूची मध्ये उल्लेख करुन मी आभार मानले आहेत. माझे गुरूवर्य तत्वज्ञानाचे गाढे अभ्यासक डॉ. नागोराव कुंभार सरांनी लिहिलेल्या विवेचक प्रस्तावनेमुळे या ग्रंथाचे मुल्य निश्चितच अनेक पटीने वाढले आहे. त्यामुळे सरांचे औपचारीक आभार न मानता त्याच्या ऋणातच राहायला मला आवडेल.

श्री गुरू बुद्धि स्वामी शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष डॉ. नंदिकेश्वर शिवाचार्य महाराज, कार्याध्यक्ष मा. सितारामअप्पा एकलारे, सचिव मा. उत्तमराव कदम, मा. भुजंगराव कदम, मा. साहेबराव कदम, डॉ. दत्तात्रय वाघमारे, मा. श्रीनिवास काबरा, मा. गोविंदराव कदम, मा. राजुअण्णा एकलारे, मा. अमृतराज कदम, माझ्या महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. के. राजकुमार यांनी सतत प्रोत्साहन व मार्गदर्शन केले त्याबद्दल त्या सर्वांचे मनःपुर्वक आभार मानते. महाविद्यालयातील तत्वज्ञान विभागाचे सेवानिवृत्त प्रमुख प्रा.ई.आर. मठवाले, लातूरच्या दयानंद महाविद्यालयाचे डॉ.सुनील साळुंके, स्वा.सै.सुर्यभानजी पवार महाविद्यालयातील डॉ. प्रभाकर किर्तनकार यांच्यासह माझे स्नेही डॉ. संतोष कुन्हे, डॉ. सोमनाथ गुंजकर, डॉ. वैशाली लोणे, प्रा. जगन्नाथ जाधव यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले त्याबद्दल त्यांचे आभार.

माझ्या प्रगतीसाठी अहोरात्र प्रयत्न करणारे माझे आई-बाबा श्री ओंकार रामचंद्रअप्पा व सौ. मधुरा आंबटकर, तसेच ताई-भाऊजी व कुटुंबातील इतर सदस्यांचे आभार न मानता ऋणातच राहायला आवडेल. प्रस्तुत पुस्तकाच्या प्रकाशनाची जबाबदारी स्विकारणाऱ्या क्रिएटिव्ह पब्लिकेशन्ज, नांदेडच्या संचालिका सौ. गितांजली डिगोळे, मुख्य प्रकाशक डॉ. ज्ञानेश्वर डिगोळे, मुखपृष्ठकार विपुलेश जैन यांच्यासह क्रिएटिव्हच्या संपूर्ण टिमचे आभार!

डॉ. वृषाली आंबटकर

- **भारतीय शैक्षणिक तत्वचिंतक**
  (Indian Educational Thinkers)
  डॉ. वृषाली आंबटकर

- **प्रथमावृत्ती : १ मे २०१९** (महाराष्ट्र दिन, आंतरराष्ट्रीय कामगार दिव

- **© लेखिका**

- **प्रकाशिका : सौ. गीतांजली ज्ञानेश्वर डिगोळे**
  क्रिएटिव्ह पब्लिकेशन्ज
  तरोडा टेलिफोन एक्सचेंजच्या बाजूला,
  नंदकिशोर नगर, नांदेड - ४३१३६०५
  दु. : (०२४६२) २६१७५५; भ्र. : ९९६०१६१३७५, ९९२१४६३०९८
  Email: creativepub.digole@gmail.com
  dnyanpdigole@rediffmail.com

- **मुखपृष्ठ : विपुलेश शरदचंद्र जैन**

- **अक्षरजुळणी : णमोकार कॉम्प्युटर्स**
  कलामंदिर एरिया, मिल गेट, नांदेड - ४३१६०१
  भ्र.: ९०२८८१६२४१

- **मुद्रक : कर्षक आर्ट प्रिंटर्स,** विद्यानगर, हैद्राबाद

- **ISBN : 978-93-80745-46-6**

- **मूल्य : ₹ १५०/- (एकशे पन्नास रुपये)**

प्रस्तुत ग्रंथात व्यक्त झालेली मते लेखिकेची वैयक्तिक मते असून त्याच्याशी संपादक मं
प्रकाशक, मुद्रक आदी सहमत असतीलच असे नाही. या ग्रंथातील मजकुराचे कोणत्याही प्र
अंशत: वा पुर्णत: पुनर्मुद्रणासाठी लेखिका व प्रकाशिका दोघांचीही लेखी परवानगी घेणे अनिवार्य